

DURF

**Kader voor doorontwikkeling van de
huiskamers**

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
1.1	Een kader voor doorontwikkeling van de huiskamers	2
1.2	Totstandkoming van het kader	2
1.3	Leeswijzer	2
2.	Grondleggers en trends	4
2.1	Bestuursakkoord schept kader voor huiskamers	4
2.2	Provincie Limburg sparringpartner voor de doorontwikkeling van de huiskamers	4
2.3	Signaleren van kwetsbaarheid	5
2.4	Conclusies uit doelgroepanalyse meenemen.....	6
2.5	Gezamenlijke speerpunten in kader doorontwikkeling huiskamers en actieplan dementie.....	7
3.	Algemene voorzieningen	8
3.1	Verschil algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen	8
4.	Visie op doorontwikkeling van de huiskamers	10
4.1	Visie	10
5.	Doorontwikkeling van de huiskamers	12
5.1	Accenten.....	13
5.2	Nieuwe vorm van respijtzorg voor mantelzorgers en hun naasten (pilot)	14
5.3	Zelfregie-makelaar.....	14
5.4	Eenzaamheid	15
5.5	Preventie	16
5.6	Ontmoetingsplek plus (pilot).....	16
5.7	Normaliseren door goede ondersteuning en integraliteit	18
5.8	Doelen, resultaten, tijdslijn en monitoring	19
5.9	Begroting	22
	Bronvermelding.....	24
	Bijlage 1 Planning	25
	Bijlage 2 Spreiding huiskamers en dagopvang.....	26
	Bijlage 3 Kenmerken	27
	Bijlage 4 Weergave van de dialogen	28

1. Inleiding

1.1 Een kader voor doorontwikkeling van de huiskamers

Huiskamers kunnen bijdragen aan het realiseren van abstracte begrippen als gemeenschapszin, zelfredzaamheid, gezondheid en participatie. Deze voorziening kunnen bijdragen aan ondersteuningsbehoeften voor inwoners die op een gewone manier willen deelnemen aan het dagelijks leven, initiatieven willen nemen en contacten willen hebben.

De huiskamers zijn opgebouwd (of nog in opbouw) door inspanningen van inwoners zelf. Het zijn knooppunten in kernen waar alle inwoners binnen kunnen lopen en zijn resultaat van wat de mensen voor elkaar doen, zowel in de huiskamer als daarbuiten. Er zijn zo verbindingen met bijvoorbeeld het verenigingsleven.

We vinden het belangrijk dat de huiskamers zich door kunnen blijven ontwikkelen. De druk op het sociaal domein neemt namelijk toe: budgetten voor het sociaal domein groeien niet evenredig met de vraag naar ondersteuning. Belangrijk is daarom dat gemeenten beschikken over een goede, laagdrempelige basisinfrastructuur voor inwoners. Tot de basisinfrastructuur behoren ook de huidige huiskamers die stuk voor stuk goed en op eigen wijze functioneren.

Ter verdere versterking van de basisinfrastructuur zien we graag verdere ontwikkeling van de huidige huiskamers. Met nadrukkelijk inachtneming van blijvende ruimte voor de waardevolle eigenheid van elke huiskamer. Bij doorontwikkeling denken we aan de volgende doelen:

- Dat huiskamers nog meer van betekenis worden als aantrekkelijke plekken, kortbij de inwoners die net even wat extra aandacht nodig hebben
- Huiskamers blijven groeien in hun rol bij de samenredzaamheid en zelfredzaamheid van inwoners
- En tot slot, huiskamers kunnen in bepaalde mate voorliggend zijn op maatwerkvoorzieningen.

Op deze manier blijven we samen werken aan een goede sociale basisinfrastructuur in Meerssen.

1.2 Totstandkoming van het kader

De huiskamers zijn unieke ontmoetingsplekken voor en door de inwoners van Meerssen. Iedereen is er welkom om mee te doen en de huiskamer te gebruiken voor initiatieven op het gebied van ontmoeten, doen en denken. Belanghebbenden (inwoners, vrijwilligers van de huidige huiskamers, leden van de Stichting Samen Meerssen en de Adviesraad Sociaal Domein Meerssen) hebben daarom meegedacht over wat de doorontwikkeling van de huiskamers kan zijn.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we kaders en trends waarbinnen het kader voor het nog beter vorm geven van de van de huiskamers tot stand is gekomen. In hoofdstuk 3 wordt het verschil tussen algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen uitgelegd. In

hoofdstuk 4 wordt de visie op de doorontwikkeling van de huiskamers geschetst. In hoofdstuk 5 beschrijven we de doorontwikkeling van de huiskamers aan de hand van zes uitgangspunten. Na vermelding van de gebruikte bronnen, volgen apart enkele bijlagen ter ondersteuning van het kader voor doorontwikkeling van de huiskamers.

2. Grondleggers en trends

In dit hoofdstuk schetsen wij de belangrijkste grondleggers voor leefbare kernen en trends, die van invloed zijn op ondersteuningsbehoeften. Ze vormen daarmee de kaders voor het nog beter vorm geven van de huiskamers.

2.1 Bestuursakkoord scheidt kader voor huiskamers

In het bestuursakkoord 2018-2022 'Stabiel in Verbinding'¹ staan een aantal doelen met betrekking tot leefbare kernen:

- Optimaal leefbare kernen: de gemeente maakt onder andere initiatieven van inwoners mogelijk die leiden tot meer ontmoeting en bevordering van de leefbaarheid van kernen.
- Het bevorderen van laagdrempelige ontmoetingsplekken, bij voorkeur multifunctioneel en duurzaam. Gemeenschapsvoorzieningen zijn volgens het bestuursakkoord nodig om de sociale samenhang in een kern te bevorderen.
- Dat voor eenzame ouderen bijvoorbeeld meer ontmoetingsplekken kunnen worden gecreëerd.
- Ouderen en mensen met beperkingen kunnen een rol krijgen in de organisatie van verenigingen.

Op verschillende plekken in het bestuursakkoord wordt ook de samenwerking met inwoners en verenigingen benadrukt. De doorontwikkeling van de huiskamers is gericht op de hierboven genoemde doelen.

2.2 Provincie Limburg sparringpartner voor de doorontwikkeling van de huiskamers

Meerssen kent een stevige sociale basisinfrastructuur. Door samen met vrijwilligers en professionals initiatieven te realiseren in elke kern, zoals de huiskamers zetten we al fors in op het versterken van de sociale infrastructuur. Deze beweging zien we terug als ambitie in de Sociale Agenda² van de Provincie Limburg. De Sociale Agenda zegt daarover het volgende.

Als het gaat om gezondheid en deelname scoort Limburg op dit moment slechter dan de rest van Nederland. Zuid-Limburg en dan met name de verstedelijkte gebieden scoren het slechtst. De achterstand is hardnekkig en zien we terug in alle vijf factoren die centraal zijn gesteld in de effectmeting voor de Sociale Agenda: (arbeids)deelname, onderwijs, gezondheid, opvoeding en sociaal kapitaal.

Eén van de uitgangspunten van de Sociale Agenda is het vergroten van de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners. Dit loopt in de Sociale Agenda langs een aantal programmalijnen waaronder de programmalijn 'Vitale gemeenschappen'. Binnen vitale gemeenschappen zorgen mensen voor elkaar en voor hun omgeving. Zo groeit de zelfredzaamheid van lokale gemeenschappen en kunnen mensen zo lang mogelijk deelnemen aan de samenleving en zelfstandig wonen.

---

¹ Stabiel in verbinding, Bestuursakkoord 2018-2022, Gemeente Meerssen

² Uitvoeringskader december 2019, Sociale Agenda, Provincie Limburg

Hieronder enkele belangrijke punten uit de Sociale Agenda met betrekking tot vitale gemeenschappen:

- Onderkennen dat er grote verschillen zijn tussen regio's, gemeenten en zelfs wijken en buurten in Limburg. Limburg kent wijken die een stevige sociale en fysieke opgave hebben: wijken met een lage sociaal-economische status (ses). In Meerssen heeft Meerssen West een relatief lage ses.
- Iedere gemeenschap verdient gemeenschappelijke voorzieningen die het sociale en fysieke domein verbinden. Een ontmoetingsplek is essentieel voor de sociale vitaliteit: het is de thuisbasis van actief burgerschap en een knooppunt in de lokale netwerksamenleving. Bekend is dat gezond oud worden bijvoorbeeld vooral afhangt van het sociale netwerk en de sociale contacten die iemand heeft. Ook op het gebied van welzijn en zorg is nabijheid cruciaal. Dit vraagt om laagdrempelige steunstructuren in wijken en dorpen wat bij kan dragen dat Limburgers in een (toekomstige) kwetsbare positie mogelijk langer zelfstandig kunnen blijven wonen.
- Voor het versterken van de zelfredzaamheid, de vitaliteit van de Limburgers en het vergroten van de deelname aan de samenleving is een sociale basisinfrastructuur van belang. Een infrastructuur van organisaties die de stem zijn van Limburgers, een bijdrage leveren aan ons leef- en vestigingsklimaat en ondersteuning bieden om te kunnen deelnemen aan de samenleving. Via de ondersteuning van de sociale basisinfrastructuur zetten we onder andere in op:
  - het in verbinding brengen van lokale en regionale organisaties
  - het versterken van sociale verbanden op een dusdanige manier dat alle burgers met diversiteit aan achtergronden en geslachtsbelevingen een rol kunnen spelen in de samenleving.

De aanwezigheid van een stevig georganiseerd sociaal kapitaal is een belangrijke voorwaarde voor een goed leef- en vestigingsklimaat. Binnen deze programmaliijn blijft enige ruimte voor veelbelovende initiatieven, die het doel van de Sociale Agenda dienen. De Provincie Limburg ondersteunt de gemeenten en andere partners, daar waar nodig en gewenst, bij het stimuleren van 'community building' binnen gemeenschappen, wijken, buurten en/of dorpskernen. De doorontwikkeling van de huiskamers sluit geheel aan op de ambities in de Sociale agenda. We gaan sparren met de Provincie Limburg over het voorliggend kader ten behoeve van de doorontwikkeling van de huiskamers.

2.3 Signaleren van kwetsbaarheid

Het aantal senioren stijgt evenals de levensverwachting van senioren. Hierdoor neemt het aandeel ouderen in de bevolking toe. Dat noemen we vergrijzing. Tussen 2020 en 2040 zal het aantal 65-plussers in Meerssen toenemen van 27% naar ca. 35%. Risico op kwetsbaarheid neemt toe naarmate men ouder wordt. Er wordt gesproken van kwetsbaarheid bij senioren wanneer zij te maken krijgen met een opeenhoping van verschillende, leeftijds- gerelateerde klachten. Ouderen kunnen hierdoor in een negatieve spiraal terecht komen, waardoor zij extra hulp nodig hebben. Wanneer die hulp niet beschikbaar is, is de draaglast die ouderen ervaren te zwaar om alleen te dragen. Dit wordt kwetsbaarheid genoemd. Een oorzaak van kwetsbaarheid is dat ouderen te

maken krijgen met een aantal ongunstige veranderingen en hier niet goed mee om kunnen gaan. Zo kunnen ouderen terecht komen in een zwakke positie op één of meer domeinen in hun leven. Wanneer deze zwakke positie niet wordt gecompenseerd door een sterke positie op een ander domein, kan kwetsbaarheid ontstaan.

Huiskamers kunnen een rol spelen bij het voorkomen of signaleren van kwetsbaarheid.

2.4 Conclusies uit doelgroepanalyse meenemen

Samenhangend met vergrijzing neemt ook het aantal vergrijsde huishoudens met meervoudige problematiek toe. In 2019 is een doelgroep-analyse gemaakt. Daarin hebben huishoudens met meervoudige problemen specifieke aandacht gekregen³.

De oudere leeftijdscategorieën maken het meest gebruik van gemeentelijke ondersteuning (vooral vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo2015)⁴. Dit loopt volgens de analyse op van:

- 11% door de 67- t/m 74-jarigen
- 33% van de 75- t/m 84-jarigen en
- 72% van de 85-plussers.

Het zorg- en ondersteuningsgebruik op basis van de Wmo2015 is in Meerssen (ouderen: 67 jaar en ouder) met 27,3%, hoger dan het gemiddelde van de vijf gemeenten in het Heuvelland (23,6%). Ook is er een stapeling van gemeentelijke ondersteuning⁵: Bij de ouderen (67 jarigen en ouder) heeft:

- Ongeveer 50% van de huishoudens 1 voorziening (453 huishoudens / 499 cliënten) (1 leefdomein: fysiek als huishouden en mobiliteit)
- Ongeveer 34% 2 of ongeveer 11% 3 voorzieningen (333 huishoudens / 432 cliënten) (2 samenhangende leefdomeinen: fysiek)
- Ongeveer 6% van de huishoudens stapeling van 4 of meer voorzieningen (55 huishoudens / 71 cliënten) (meerdere leefdomeinen: fysiek en regie).

Hierbij merken wij op dat het alleen gaat om voorzieningen vanuit de Wmo2015. In de doelgroep-analyse zijn eventuele voorzieningen en ondersteuning vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) of Wet langdurige zorg (WLZ) niet meegenomen. Hierdoor kan de stapeling in huishoudens groter zijn, dan het onderzoek doet vermoeden.

De volgende 3 conclusies op basis van de doelgroepanalyse (volwassenen en ouderen) worden meegenomen bij de doorontwikkeling van de huiskamers:

- Preventie.
- Meer inzet van voorliggende voorzieningen.
- Meer compleetheid door: integrale arrangementen, minder hulpverleners waar mogelijk, meer regie en samenwerking.

³ Bron: Samenvatting Doelgroepanalyse Gemeente Meerssen., M. Thönissen, 18-10-2019

⁴ Bron: Samenvatting Doelgroepanalyse Gemeente Meerssen., M. Thönissen, 18-10-2019: p. 4

⁵ In de doelgroepanalyse worden 2 groepen huishoudens onderscheiden worden: huishoudens bestaande uit jeugd én volwassenen en huishoudens bestaande uit ouderen: we willen i.v.m. interpretatie van de cijfers opmerken dat beide groepen huishoudens ongeveer even groot zijn (resp. 895 en 850)

2.5 Gezamenlijke speerpunten in kader doorontwikkeling huiskamers en actieplan dementie

De gemeente Meerssen wil een dementievriendelijke gemeente worden. Hiervoor is een actieplan opgesteld. Dit actieplan en het bedachte kader voor de doorontwikkeling van de huiskamers versterken elkaar op onderdelen:

- Huiskamers kunnen inwoners met dementie of vermoeden daarvan op een fijne en normaliserende manier ondersteunen bij ontmoeten, meedoen en leren. Zo kan een goed functionerende huiskamer een logisch vervolg / alternatief zijn wanneer deelname aan bijvoorbeeld verenigingsleven niet meer gaat.
- In het verlengde van de vorige bullet: huiskamers kunnen worden georganiseerd met de actieve hulp van mensen met dementie of een vermoeden daarvan
- Huiskamers kunnen door middel van thema's een rol vervullen van sensibilisering van de kern met betrekking tot gevolgen van dementie en preventie van dementie
- De huiskamers kunnen ook signaleren wanneer het met iemand met geheugenproblemen even minder goed gaat (waakvlamfunctie).

3. Algemene voorzieningen

Om de doorontwikkeling van de huiskamers goed te kunnen volgen, is het belangrijk te weten wat een algemene voorziening is ten opzichte van maatwerkvoorzieningen en welke speelruimte gemeenten hebben.

3.1 Verschil algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen

Voor de definiëring van algemene voorzieningen zijn een aantal wettelijke kaders richtinggevend:

- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo2015)
- Jeugdwet
- Participatiewet
- Wet publieke gezondheid
- Wet educatie beroepsonderwijs.

Binnen deze wetten wordt onderscheid gemaakt tussen algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. We maken in deze nota het verschil duidelijk tussen deze twee soorten voorzieningen, gebaseerd op de Wmo2015.

Algemene voorziening	Maatwerkvoorziening
Het aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat gericht is op maatschappelijke ondersteuning ⁶ .	Op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen of andere maatregelen ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang in zorg in natura en/of Persoons gebonden budget (Pgb) ⁷ :
Voorliggend op een maatwerkvoorziening: Als de gemeente een goede oplossing kan bieden met een algemene voorziening, dan is een maatwerk voorziening niet aan de orde of slechts aanvullend	Maatwerkvoorziening kan een oplossing zijn wanneer algemene voorzieningen niet meer (alleen) voldoende compenserend zijn.
Geen indicatie voor nodig	Een indicatie voor nodig
Subsidie voor huur, activiteiten	Financiering door de gemeente via een dienstverleningsovereenkomst
Inwoner betaalt eventueel een bijdrage in de onkosten voor bijvoorbeeld een kopje koffie of een activiteit. Dit mag nooit meer zijn dan de werkelijke kosten. Let op eventuele stapeling van kosten. Let wel: Indien er sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie, dan geldt ook het abonnementstarief	Inwoner betaalt een eigen bijdrage conform de Verordening Wmo2015 (2020): maximaal €19,00 per maand
Voorbeelden: vrijwilligersdiensten en ontmoetingsruimten	Voorbeelden: Hulp bij het Huishouden, Begeleiding en Woningaanpassingen

⁶ Wmo2015, artikel 1.1.1., eerste lid 1 van de Wmo2015

⁷ Wmo2015, artikel 2.3.5., derde lid van de Wmo2015

Bij een algemene voorziening kan men terecht voor vragen en oplossingen bijvoorbeeld over langer zelfstandig thuis wonen, mantelzorgen en meedoen aan de samenleving.

3.2 Speelruimte

Hoe zwaarder en persoonlijker de vorm van begeleiding is, hoe onwaarschijnlijker het is dat de gemeente dit binnen een algemene voorziening mag organiseren. De Centrale raad van Beroep heeft hier de afgelopen jaren een aantal richtinggevende uitspraken over gedaan in de context van huishoudelijke hulp: er moet altijd maatwerk beschikbaar zijn als de algemene voorziening niet passend is voor de potentiële deelnemer of niet haalbaar. Toch ontstaat er in Nederland een steeds groter aanbod van algemene voorzieningen.

3.3 Algemene voorzieningen in Meerssen

De gemeente Meerssen heeft een aantal algemene voorzieningen. De meesten worden gesubsidieerd door de gemeente. Voorbeelden in Meerssen zijn Steunpunt Mantelzorg, Centrum voor Jeugd en Gezin en De Ketel. Afhankelijk van de algemene voorziening is deze bestemd voor alle inwoners of meer gericht op mensen met een bepaalde ondersteuningsbehoefte.

Algemene voorzieningen vormen in Meerssen een belangrijk onderdeel van de sociale basisinfrastructuur en kunnen de draagkracht van de inwoners verstevigen. Deze voorzieningen staan dichtbij de inwoners en zijn herkenbaar, waardoor inzet van duurdere maatwerkvoorzieningen kan worden voorkomen. Inwoners kunnen daar op een normale wijze in contact komen met anderen en meedoen.

Huiskamers zijn te beschouwen als een algemene voorziening. Het gaat niet alleen om de plek maar ook om 'niet fysieke' functies van huiskamers. Denk hierbij aan signaleren en ontmoeten buiten de huiskamers. Het is mooi om te zien hoe inwoners initiatieven nemen om huiskamers te 'bouwen'. Bijlage 2 geeft een indruk van de spreiding van de huidige- en de in ontwikkeling zijnde huiskamers in Meerssen. De huiskamers onderscheiden zich van elkaar qua sfeer en bepaalde functies.

Er zijn voldoende huiskamers in Meerssen, zeker met het oog op de huiskamers die op dit moment nog in voorbereiding zijn. Er is dus geen kwantitatieve opdracht. We zien wel ontwikkelmogelijkheden in de huiskamers, namelijk: ervoor zorgen dat in huiskamers verschillende functies samen komen. Ook kunnen de huiskamers een plek zijn waar mensen die (iets) kwetsbaarder zijn, laagdrempelig meedoen.

4. Visie op doorontwikkeling van de huiskamers

De huiskamers zijn unieke ontmoetingsplekken voor en door de inwoners van Meerssen. Iedereen is er welkom om mee te doen en de huiskamer te gebruiken voor initiatieven op het gebied van ontmoeten, doen en denken. Doorontwikkeling van de huiskamers komt tot stand door interactie met vrijwilligers, buurtbewoners, bezoekers en andere betrokkenen. Dit betekent dat we de doorontwikkeling ook moeten kunnen bijstellen de komende jaren op onderdelen.

4.1 Visie

De huidige samenleving is gericht op ontplooiingskansen van het individu. Dit zodat iedere burger mee kan doen in de samenleving waar hij/zij deel van uit maakt. De huiskamers van Meerssen zijn ervoor bestemd om in dit proces ook een rol te spelen: actief, verbindend en vernieuwend. Het zijn laagdrempelige plekken waar buurtbewoners, vrijwilligers en (indien gewenst) professionals samenwerken om vele soorten activiteiten op sportief, creatief, educatief, sociaal en cultureel gebied mogelijk te maken en te stimuleren. De huiskamer haalt naar binnen en brengt naar buiten. Zowel zelfstandig als in samenwerking met verenigingen en organisaties wordt zorg besteed aan een programmering die in behoeften voorziet en de sociale samenhang versterkt en benut.

De gezondheid van mensen wordt niet alleen bepaald door genen maar ook door de sociale en fysieke omgeving. De omgeving kan ertoe bijdragen dat mensen beter om kunnen gaan met tegenslagen. Zeker naarmate men ouder wordt, nemen tegenslagen toe. Denk hierbij aan verlies van dierbaren en verlies van zelfredzaamheid. Huiskamers in Meerssen zijn onderdeel van de sociale en fysieke omgeving van mensen.

In huiskamers krijgt positieve gezondheid handen en voeten door iemand zijn/haar kracht te laten zien. Dat ontmoeten even de zinnen kan verzetten en dat er geleerd kan worden. In de huiskamers kan op kleine schaal het vermogen van mensen worden benut om om te gaan met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen.

We dromen ervan dat huiskamers over ongeveer 3 jaren jaar 'hot spots' van Meerssen zijn, die meebewegen met veranderende behoeften van inwoners. De ideeën en inzet van de inwoners zijn daarbij leidend.

'Zorg ervoor dat vanuit de huiskamers een goede aansluiting is op het verenigingsleven.'

(Themabijeenkomst gemeenteraad en enkele afgevaardigden namens huiskamers, februari 2020)

De huiskamers hebben drie waarden:

Verbondenheid

De huiskamers werken samen met de inwoners, lokale verenigingen, welzijnsorganisaties en andere organisaties. Door het organiseren van maatschappelijke activiteiten wordt verbondenheid gecreëerd.

Inspiratie

De huiskamers werken inspirerend. Inwoners en andere gebruikers worden gestimuleerd om initiatieven te ontwikkelen. Daardoor of daarmee worden anderen in staat gesteld om bijvoorbeeld even ontspanning te vinden, te groeien of te ervaren. Deze rollen kunnen telkens verschillen.

Stabiel

De organisatie van de huiskamers is gezond en transparant georganiseerd in een stichting. Leidend bij keuzes die worden gemaakt is de sociale en maatschappelijke meerwaarde. Er is een goede balans tussen niet-commerciële en commerciële diensten en belangen. Ook staan deze in dienst van de doelstellingen van de huiskamers.

Drie doelstellingen van de huiskamers:

Voor de huiskamers onderscheiden we de volgende drie doelstellingen:

1. De huiskamers zijn sprankelende plekken waar ontmoeten, meedoen en leren centraal staan.
2. Huiskamers vervullen een rol bij de samenredzaamheid en zelfredzaamheid van inwoners.
3. Huiskamers zijn krachtig doordat ze voorliggend zijn op maatwerkvoorzieningen.

Voor wie zijn de huiskamers?

De huiskamers zijn er voor iedereen. De huiskamers zijn er dus ook door en voor inwoners met een (potentiële) ondersteuningsbehoefte. Dit kunnen inwoners zijn die lichte lichamelijke en/of psychische of psychosociale beperkingen hebben. Huiskamers kunnen voor inwoners met lichte beperkingen desgewenst een eerste mogelijkheid zijn ten opzichte van bijvoorbeeld geïndiceerde begeleiding. Hierbij hoort dat het een aantrekkelijke voorziening is en een vergelijkbaar gevoel kan geven als lid zijn van bijvoorbeeld een koor, boekenclub of meedoen in een sportvereniging. Vriendschappen kunnen daar ontstaan. Het accent ligt niet op de zorg.

5. Doorontwikkeling van de huiskamers

In hoofdstuk 'Visie op doorontwikkeling van de huiskamers' zijn de drie doelen van de huiskamers beschreven, namelijk:

1. De huiskamers zijn sprankelende plekken waar ontmoeten, meedoen en leren centraal staan.
2. Huiskamers vervullen een rol bij de samenredzaamheid en zelfredzaamheid van inwoners.
3. Huiskamers zijn krachtig doordat ze voorliggend zijn op maatwerkvoorzieningen.

De doorontwikkeling is gebaseerd op adviezen, opgehaald tijdens:

- een themabijeenkomst met de gemeenteraad op 19 februari jl.⁷
- een zeer actieve digitale dialoog op 10 juni jl. met vrijwilligers van de huiskamers, twee afgevaardigden van de Adviesraad Sociaal Domein Meerssen en de stichting Samen Meerssen. Dit krijgt een vervolg.
- kleinschalig onderzoek door studenten van Zuyd Hogeschool naar een nieuwe vorm van dagbesteding in Meerssen (juni 2020)⁸ en
- formele advisering door de Adviesraad Sociaal Domein Meerssen.

De vrijwilligers van de huiskamers zijn zeer belangrijk bij de doorontwikkeling van de huiskamers: dit kunnen we niet zonder hen.

De doorontwikkeling richt zich op het realiseren van de hierboven beschreven drie doelen. Hieronder wordt voor elk doel beschreven hoe de doorontwikkeling van de huiskamers er meer concreet uit zal zien. De doorontwikkeling zal ongeveer 3 jaren duren (2021 tot en met 2023). Het gaat om de huidige huiskamers (BundenuSamen, De Ketel (Meerssen West), Rothem, Ulestraten en één huiskamer in voorbereiding in Geulle. Om deze huiskamers volop te benutten, breiden we het aantal huiskamers de komende drie jaar niet uit.

'De kracht van onze inwoners bepaalt de kracht van de gemeenschap en de kwaliteit van onze samenleving. We geven ruimte aan burgerinitiatieven, ondersteunen deze waar nodig en zorgen voor een goede verbinding tussen de initiatieven.'

(Thema bijeenkomst gemeenteraad en enkele afgevaardigden namens huiskamers, februari 2020)

⁸Gach, M., van der Hulst, L., van der Leek, C. & Westra, L., Het Meersjener Hoes, Dé nieuwe vorm van dagbesteding in de gemeente Meerssen, 3 juni 2020, Zuyd Hogeschool

Doel 1: De huiskamers zijn sprankelende plekken waar ontmoeten, meedoen en leren centraal staan

5.1 Accenten

Huiskamers worden goed gebruikt. Dit moeten we zo houden. De huiskamers krijgen de mogelijkheid om (nog meer) kleine opvallende accenten toe te voegen die de huiskamer kenmerkt: thema's die functies van huiskamers nog concreter maken en/of fysieke kenmerken en/of andere creatieve wijzen van accenten. Voorbeelden van thema's kunnen zijn: recreatie, gezondheidsbevordering, cultuur, duurzaamheid, academisch (resultaten van onderzoeken vertalen naar bijvoorbeeld leef-gewoonten), leerplek en breng- en haalfuncties.

De wijze waarop is een uitdaging voor de huiskamers. De behoeften en wensen van de inwoners zijn hierbij belangrijk. De huiskamer kan samenwerking zoeken met organisaties die kunnen helpen bij het invullen van accenten. Zij doen dit voor een deel ook al, bijvoorbeeld de bloedprikdienst in De Ketel, spreekuur van de mantelzorgconsulent, etc.

Meer concrete accenten:

- Met behulp van afwisselende thema's, brengen we onderwerpen onder de aandacht zoals het voorkomen van geheugenproblemen en veilig thuis oud worden.
- Het is niet de bedoeling dat voorgaande bullet leidt tot een automatisch terugkerend patroon van dezelfde activiteiten, maar dat het dynamisch is waardoor ook nieuwe mensen deelnemen
- Huiskamers kunnen door hun functies behoefte hebben aan een bepaalde fysieke uitstraling of functionaliteiten, zowel binnen als buiten. Bij een goede onderbouwing en als dat mogelijk is (ook door het inzetten van eigen mankracht en misschien andere geldstromen) kan de gemeente overwegen eenmalig mee te betalen. Dit is sterk afhankelijk van de toegevoegde waarde en is niet onuitputtelijk. Het gaat hier om kleine accenten.

Doel 2: Huiskamers vervullen een rol bij de samenredzaamheid en zelfredzaamheid van inwoners

5.2 Nieuwe vorm van respijtzorg voor mantelzorgers en hun naasten (pilot)

Mantelzorgen hoort bij het leven en mag verwacht worden van iedereen die hiertoe in staat is. De gemeente heeft ook belang bij mantelzorg: mantelzorgers voorkomen of verminderen inzet van dure, professionele zorg. Daarom vinden we het belangrijk dat we mantelzorgers kunnen ondersteunen waar nodig om zo bij te dragen aan hun vitaliteit. Mantelzorgondersteuning is tevens een wettelijke taak voor de gemeente (Wmo2015).

We kopen al enkele vormen respijtzorg in: dagopvang, kortdurend verblijf en ondersteuning door Steunpunt Mantelzorg met behulp van een mantelzorgmakelaar en mantelzorgconsulent. Uit kleinschalig onderzoek in Meerssen (2020) naar de behoeften van mantelzorgers, die zorgen voor iemand met dementie of een vermoeden daarvan, geven een aantal betrokken mantelzorgers aan onder andere behoefte te hebben om samen met de naaste waar men voor zorgt iets te kunnen doen. Ook hebben ze behoefte om andere mantelzorgers te ontmoeten. In de vorm van een pilot gaan we daarom een nieuwe vorm van respijtzorg aanbieden aan mantelzorgers voor één dagdeel.

Doorontwikkeling:

Het idee erachter is dat mantelzorgers samen met de naaste waar zij voor zorgen meedoen aan ontspannende activiteiten. Zij kunnen tijdens zo'n dagdeel op een meer ontspannende manier zorgen voor de naaste. Een ander belangrijk aspect is dat ze dit samen met andere mantelzorgers en hun naasten doen. Zo halen we lotgenotencontact korter bij huis van de mantelzorgers van Meerssen en kunnen mantelzorgers indien gewenst (à la de mantelzorgacademie van Maastricht Medisch Universitair Centrum (MUMC)) mantelzorg vaardigheden leren. We gaan onderzoeken of Steunpunt Mantelzorg een rol kan vervullen bij het opzetten en organiseren van deze pilot voor respijtzorg.

Voor deze pilot kan subsidiebeleid of inkoop/aanbestedingsbeleid van toepassing zijn.

5.3 Zelfregie-makelaar

Om de doorontwikkeling van de huiskamers te ondersteunen hebben we buiten ogen, oren en handen nodig.

Doorontwikkeling:

We gaan dit doen met behulp van het tijdelijk (2021, 2022, 2023) invoeren van een 'zelfregie-makelaar'. Meer specifiek:

- Normaliseert ondersteuning waar het kan: behoefte aan ontmoeten hoeft niet altijd via een maatwerk arrangement Begeleiding (geïnstitutionaliseerd). Dit kan ook gevonden worden bij bijvoorbeeld de boekenclub, sportclub of huiskamer. De zelfregie-makelaar stimuleert daarmee het gebruikmaken van voorliggende voorzieningen.
- Preventie is hierbij de focus van de zelfregie-makelaar.
- Denken volgens Positieve gezondheid: de zelfregie-makelaar laat zien hoe goed aan te sluiten bij wat mensen zélf het liefst willen veranderen wanneer het minder gaat.

Door breder te kijken dan het probleem, kan de inwoner zich realiseren wat hem energie geeft.

- Draagt mede zorg voor het ondersteunen van de doorontwikkeling van de huiskamers en signaleert eventuele andere/nieuwe mogelijkheden ten behoeve van voorliggende voorzieningen
- Ondersteunt de invoering van de ontmoetingsplek plus, respijtzorg en uitvoering van het actieplan voor dementievriendelijk Meerssen (zie hiervoor het actieplan 'Nieuwe gedachten').

De zelfregie-makelaar werkt nauw samen met in ieder geval:

- de inwoner die zoekt naar behoud van zelfregie en zelfredzaamheid op verschillende leefgebieden;
- de betrokkenen bij de huiskamers;
- de coördinator van De Ketel;
- vormt een 'tandem' met de beleidsadviseur burgerparticipatie;
- met de informele en formele organisaties.

De kerncompetenties van de zelfregie-makelaar zijn:

- netwerken opbouwen (met niet-professionals en professionals);
- ervaring met denken en werken volgens Positieve gezondheid;
- outreachend werken;
- initiatieven ontlokken;
- een MBO+ of HBO achtergrond.

Inhuur van de zelfregie-makelaar dient te passen binnen het inkoop/aanbestedingsbeleid.

5.4 Eenzaamheid

Eenzaamheid komt voor onder alle leeftijden. Volgens de wijkmonitor 2016⁹ van de Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD-ZL) is in Meerssen 9% van de inwoners van 19 tot en met 64 jaar (zeer) ernstig eenzaam, eveneens 9% van inwoners van 65 jaar of ouder.

Het is een eigen verantwoordelijkheid om contacten op te zoeken en te onderhouden. Meestal gaat dat prima maar soms is het niet zo gemakkelijk. Onderzoeken bevestigen dat naarmate men ouder wordt (zeker bij mensen op oudere leeftijd) het netwerk steeds kleiner wordt. Waarschijnlijk is zorgen voor kwalitatieve goede contacten haalbaarder dan (alleen) streven naar méér contacten.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een actieprogramma ontwikkeld 'Eén tegen eenzaamheid'. Samen met een ondersteuner van VWS gaan we bekijken welke ondersteuning Meerssen kan krijgen om (het risico op) eenzaamheid te verminderen. VWS heeft een goed inzicht in de beste praktijkvoorbeelden in Nederland. Huiskamers kunnen een belangrijke rol hebben om eenzaamheid te voorkomen en te verzachten.

---

⁹ Wijkmonitor Meerssen, 2016, GGD-ZL

Doel 3: Huiskamers zijn krachtig doordat ze voorliggend zijn op maatwerkvoorzieningen

5.5 Preventie

Een sprankelende en goed werkende huiskamer kan bijdragen aan het voorkomen van problemen als eenzaamheid, ontbreken van structuur in de dag en onnodige afbrokkeling van zelfregie. Breng- en haaldiensten kunnen goed voor de kern zijn. Ook kan een huiskamer een toegevoegde waarde hebben voor de uitstraling en levendigheid van de buurt.

Daarom de volgende punten van doorontwikkeling:

- Waakvlam functie: het ook signaleren van problemen in de buurt of kern en het oplossen hiervan daar waar mogelijk.
- We willen goed aansluiten op wat de huiskamers signaleren: deze aansluiting gaat het Sociaal Team verder versterken.
- We vragen als pilot aan enkele informele en formele organisaties op het vlak van de Wmo2015, om de preventiefunctie gezamenlijk te versterken. De gedachte hierachter is dat de budgetten voor de Wmo2015 landelijk niet even hard meegroeien met de vraag naar ondersteuning. Hierdoor zijn formele en informele organisaties meer op elkaar aangewezen: samenwerken is belangrijk. We geven hen creativiteit en minder te denken vanuit systemen mee, als belangrijk aandachtspunt. Zo kunnen ze met elkaar (nog meer) nadenken hoe ze de ondersteuning voor inwoners goed met elkaar samen kunnen organiseren. Goede afspraken in de buurt/wijk om (potentiële) problemen te signaleren: informele en formele organisaties op kleine schaal vragen met elkaar te gaan praten hoe zij aanwezige voorliggende voorzieningen beter kunnen gaan gebruiken bij de ondersteuning van inwoners. En hoe ze de functie om problemen te voorkomen verder kunnen versterken. Huiskamers kunnen hierbij betrokken worden.
- We informeren disciplines zoals huisartsen (en de praktijkondersteuners) en paramedici over huiskamers als laagdrempelige mogelijkheid voor patiënten waar ontmoeten en meedoen misschien kan bijdragen aan de oplossing van een probleem. We vatten dit samen als een 'sociaal vitaal recept' naar voorbeeld van een Nederlandse huisarts die Welzijn op recept invoerde.

5.6 Ontmoetingsplek plus (pilot)

Het kan zijn dat ouderen, die soms jarenlang deelnemen aan het verenigingsleven, huiskamers of andere buitenshuis-activiteiten, op een bepaald moment door beperkingen niet meer mee kunnen doen. Veelal is er dan één oplossing en dat is deelname aan geïndiceerde dagopvang voor ouderen: via een formele procedure kunnen ouderen in Meerssen of daarbuiten deelnemen aan dagopvang. Als zij daar echter nog niet aan toe zijn, bestaat het risico dat ouderen eenzaam worden, minder bewegen, enzovoorts. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat veel ouderen door de jaren heen een aanzienlijk kleiner netwerk krijgen.

Doorontwikkeling:

- Een 'ontmoetingsplek plus' als pilot om te ontmoeten, te doen en te leren van elkaar, ook als het iets minder gaat. De plus staat voor de aanwezigheid van een begeleider.

Hierdoor kan er extra aandacht worden gegeven. De plus staat ook voor nieuwe ideeën: het sprankelt daar en niets is zomaar hetzelfde omdat iedereen ook anders is.

- Ouderen die net even wat meer extra aandacht nodig hebben kunnen binnen lopen wanneer ze willen.
- (Zeer) slecht(er) zien en/of horen kan belemmerend werken bij ontmoeten en meedoen: op die locatie wordt daar zeer goed rekening mee gehouden (door benadering en met behulp van technische hulpmiddelen)
- Voor ouderen met milde geheugenproblemen als gevolg van dementie of vermoeden daarvan is het in ieder geval belangrijk om een laagdrempelige ontmoetingsplek te creëren, waar ze toch speciale aandacht krijgen en worden ondersteund bij het zo optimaal mogelijk houden van de zelfregie en zelfredzaamheid (zie hiervoor het actieplan voor een dementievriendelijk Meerssen). In voorliggende nota verbreden we doelgroep ouderen.
- Belangrijk is dat het verschil tussen geïndiceerde zorg en informele zorg duidelijk is. Vrijwilligers worden goed geïnformeerd over waar grenzen liggen, bijvoorbeeld op basis van de wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (wet BIG).
- Deze ontmoetingsplek plus vraagt pilot-financiering om het te kunnen voorbereiden en te doen. We beginnen voorzichtig om ook te ervaren wat haalbaar is: het gaat om 1 tot 2 dagdelen per week waarop de ontmoetingsplek plus open is, inclusief een incurant tijdstip en bij voorkeur in een bestaande huiskamer.
- We willen laagdrempelige ondersteuning geven bij lichte problemen. Ook ouderen, die in aanmerking komen voor de maatwerkvoorziening 'begeleiding licht', kunnen hiervoor kiezen: dit is op vrijwillige basis en in de plaats van maatwerkvoorziening begeleiding licht of combinatie.
- Gezond én lekker lunchen of dineren hoort ook bij zo'n dag. Het voorbereiden gebeurt samen en op dezelfde locatie.
- Wij willen consulenten van het Sociaal Team Meerssen de ontmoetingsplek plus (mede) in gebruik laten nemen. Dit naar voorbeeld Echt-Susteren: zij hebben daar huiskamers plus succesvol ingevoerd door onder andere gemeenschappelijke voorzieningen direct (mede) in gebruik te laten nemen door Sociale Wijkteams.
- We blijven andere voorbeelden in het land volgen van hoe basisinfrastructuur kan bijdragen aan samenredzaamheid en zelfredzaamheid.

Bij 'Normaliseren' gaan we in op een uit te voeren verkenning van mogelijke scenario's om Begeleiding groep licht eventueel algemeen toegankelijk te maken. Bij deze pilot kan subsidiebeleid of inkoop/aanbestedingsbeleid van toepassing zijn.

5.7 Normaliseren door goede ondersteuning en integraliteit

Het is belangrijk dat vragen van inwoners waar mogelijk genormaliseerd, laagdrempelig worden beantwoord. Problemen horen bij het leven en soms is ondersteuning nodig. Bij het sociaal team is veel kennis aanwezig over verschil tussen lichte problemen en ernstige problemen.

We denken inmiddels, na enkele uitvoeringsjaren sinds de decentralisaties, dat we meer kunnen normaliseren wat betreft de maatwerk voorziening 'Begeleiding groep' en dan intensiteit 'licht' (onder andere weinig tot geen ondersteuning nodig bij activiteiten). Begeleiding groep is bij de meesten bekend als dagbesteding of dagopvang (Wmo2015). En dan voor bepaalde doelgroepen ouderen. Met behulp van de hierboven beschreven pilot 'Ontmoetingsplek plus' waar mensen vrijwillig aan deel kunnen nemen, kunnen we gaan ervaren of dit in de toekomst ook een aanbod zou kunnen zijn voor mensen die in aanmerking komen voor een indicatie voor Begeleiding groep licht.

Het beroep op de maatwerkvoorziening Begeleiding groep komt grotendeels voort uit psychogeriatrische en/of somatische problemen. Met andere woorden een psychische en/of chronische lichamelijke aandoening als gevolg van ouderdom. Begeleiding groep voor de ouderen is grotendeels gericht op structuur aanbieden in de dag, eenzaamheidsgevoelens verminderen en/of ontlasting van de mantelzorger. De invulling bestaat enerzijds uit activiteiten die deelnemers cognitief activeren en anderzijds uit bewegingsoefeningen.

We willen onderzoeken of het mogelijk en goed is om Begeleiding groep licht voor bepaalde doelgroepen ouderen, niet meer als maatwerk voorziening maar als algemeen toegankelijk te organiseren, bijvoorbeeld:

1. Indicatieloos, vrij inlopen, niet geïnstitutionaliseerd, incurante tijdstippen en activiteiten zijn maatwerk.
2. Laten bijdragen aan integraliteit in de ondersteuning voor ouderen.
3. Wat kwalitatieve en financiële effecten kunnen zijn.

De scenario's vragen zorgvuldige (juridische) afwegingen waaronder:

- past het binnen beleid als subsidiebeleid of inkoop/aanbestedingsbeleid?
- vinden we brede deskundigheid en verantwoordelijkheid in de ouderenzorg als uitvoerder van het arrangement Begeleiding groep licht belangrijk?
- hoe gaan we het financieren: substitutie? En vorm: subsidie, lumpsum?
- Focussen we ons alleen op 75+ of op 18+?

5.8 Doelen, resultaten, tijdslijn en monitoring

Hieronder staan samengevat de 3 doelen van de doorontwikkeling van de huiskamers en bij deze doelen horende doorontwikkelpunten. Tevens op hoofdlijnen: de resultaten, de tijdslijn en de wijze van monitoring.

Meer over de monitoring:

Monitoring kan duidelijk maken of er iets gebeurt, of we wel of niet op weg zijn om de doorontwikkeling van de huiskamers te realiseren. Monitoren doen we ook niet alleen: het is een gezamenlijk proces met bijvoorbeeld ook de vrijwilligers van de huiskamers.

Wij realiseren ons zeer dat het bij de doorontwikkeling van de huiskamers om doelen gaat die niet gemakkelijk zullen zijn om goed te meten: het zal deels gaan om belevingen en om effecten die niet direct zichtbaar hoeven te zijn. In het proces van de doorontwikkeling van de huiskamers willen we leren van cijfers en verhalen die we structureel gaan ophalen. Zo kunnen we betekenisvol sturen, naast een jaarlijkse evaluatie.

Op basis van advies van de Adviesraad Sociaal Domein Meerssen, gaan we Zuyd Hogeschool benaderen voor studenten voor de ontwikkeling van een bruikbare monitoringsinstrument. Daarmee kan de doorontwikkeling van de huiskamers met betrokkenen gezamenlijk worden gevolgd en zo nodig bijstellen. Dat instrument is uiteraard niet klaar op 1 januari 2021: daarom gaan we in eerste instantie op onder andere pragmatische wijze leren van cijfers en verhalen:

- Door betrokkenen als bezoekers/deelnemers van de huiskamers te vragen naar hun ervaringen, kort na bezoek/deelname.
- Door een aantal kwantiteiten (onder andere bezoekers, soorten thema's) en effecten te meten.

Hierbij spelen in ieder geval de volgende cijfers en ervaringen die we willen weten:

- Ervaringen van bezoekers van huiskamers
- Wat valt op aan de deelname aan activiteiten / interesses in thema's
- Aantal betrokken informele en formele organisaties bij huiskamers
- Zijn er verbindingen met verenigingen en andere vergelijkbare?
- Aantal bezoekers en nieuwe bezoekers (en hoe komen zij bij de huiskamer)
- Kan vroegtijdig eventuele problemen bij mensen gesignaleerd worden?

Indien ontmoetingsplek plus:

- Kiest de helft van de mensen die normaliter naar Begeleiding groep licht zouden gaan (maatwerk voorziening) voor de ontmoetingsplek plus?
- Substitutie van financiële middelen van Begeleiding groep licht naar ontmoetingsplek plus?

In het uitvoeringsplan zal bovenstaande verder uitgewerkt worden. Jaarlijks informeren we de gemeenteraad over de ontwikkelingen en resultaten middels een raadsinformatiebrief.

De 3 doelen	Doorontwikkel-punten	Resultaten	Wanneer	Monitoring
1: Sprankelende plek	1: Accenten	Alle 4 de huiskamers hebben / behouden eigen accenten	Geborgd uiterlijk november 2021	Structurele monitoring (N=1)
		De niet-fysieke accenten wisselen van tijd tot tijd		
		Activiteiten en thema's zijn afgestemd op behoeften van inwoners (maatwerk)		
2: Samenredzaamheid en zelfredzaamheid	2: Nieuwe vorm van respijtzorg	Gedurende 1 dagdeel kunnen mantelzorgers samen met hun naasten elkaar ontmoeten, leren en ontspannen.	Uiterlijk maart 2021 start	Idem
		3: Zelfregie-makelaar	De zelfregie-makelaar normaliseert de ondersteuning van inwoners	2021, 2022, 2023
	4: Eenzaamheid	De huiskamers vervullen een ondersteunde rol voor mensen die eenzaam zijn of risico lopen om te vereenzamen.	Geborgd uiterlijk november 2021	Idem
		De Gemeente Meerssen sluit een convenant af voor een plan van aanpak van eenzaamheid .	December 2020	Idem
3: Voorliggend	5: Preventie	Huiskamers vervullen een waakvlamfunctie. Dit wel binnen hun mogelijkheden: signalering vanuit professionals blijft cruciaal.	Geborgd uiterlijk november 2021	Idem
		Sociaal Team Meerssen sluit aan op wat een huiskamer signaleert.		Idem
		Enkele informele en formele organisaties versterken gezamenlijk preventie en het benutten van voorliggende voorzieningen.		N.t.b.
		Informatie aan de huisartsen en paramedici de eventuele toegevoegde waarde van voorliggende voorzieningen		N.t.b.
	6: Ontmoetingsplek plus	Er is een laagdrempelige huiskamer/plek voor mensen die net even wat meer ondersteuning nodig hebben.	Uiterlijk maart 2021 start	Daarna continue N=1 Structurele monitoring (1ste: juni 2021)
	7: Normaliseren	Verkenning scenario's om Begeleiding groep licht voor bepaalde doelgroepen ouderen te normaliseren	Is gestart	Eind 2020

5.9 Begroting

Hieronder de geschatte bedragen die nodig zijn voor de doorontwikkeling van de huiskamers. Tijdelijk omdat:

- het dan gaat om een verandering in aanpak (zie doelen m.b.v. de zelfregie-makelaar) of
- substitutie van een (klein) deel van budgetten, mits mogelijk. De resultaten de komende 3 jaren van de doorontwikkeling, zijn van belang voor hoe verder te gaan vanaf 2024.

Omschrijving	Reeds begrote bedragen	Structureel of incidenteel
Huidige subsidie	Totaal € 20.000,-: <ul style="list-style-type: none"> Rothem, Ulestraten en BundenuSamen (€5.000,- per huiskamer p/j) Geulle (op dit moment nog in ontwikkeling: €5.000,- p/j) 	Structureel
Exploitatie De Ketel	€ 11.000,-	Structureel
Coördinator huiskamers	€ 50.000,- per jaar (uitgaande dat de coördinatie dient voor meer huiskamers (maximaal 4) (0,8FTE)	Structureel
Sub totaal	€ 81.000,-	Structureel
Omschrijving	Te begroten bedragen	
<ul style="list-style-type: none"> Fysieke accenten en Niet fysieke accenten: <ul style="list-style-type: none"> themagerichte activiteiten versterking van preventie 	2021: € 30.000,- 2022: € 20.000 2023: € 10.000 2024: € 0	Incidenteel: 2021, 2022, 2023
Zelfregie-makelaar	€ 70.000,- (0,8 FTE – 1,0 FTE), MBO+ of HBO, per jaar Schaal 9	incidenteel: 2021-2022-2023
Pilot ontmoetingsplek plus	€ 50.000,- (inclusief dagdeel respijtzorg, zie hieronder) Onderzoeken: Substitutie (deel) van maatwerk budget Begeleiding groep licht	incidenteel: 2021-2022-2023
Pilot dagdeel respijtzorg	Onderzoeken: <ul style="list-style-type: none"> substitutie (deel) van mantelzorgcompliment en/of subsidiedeel aan Steunpunt Mantelzorg: onderzoeken Derden: in natura en/of derde geldstromen 	incidenteel: 2021-2022-2023
Subsidie	Onderzoeken of er subsidie mogelijkheden zijn	Provincie Limburg
Sub totaal	3 jaren: 2021: € 125.000,- 2022: € 140.000,- 2023: € 130.000,- 2024 e.v.: € 0,-	
Totaal 2021 t/m 2023	2021: € 206.000,- 2022: € 221.000,- 2023: € 211.000,- 2024 e.v.: € 81.000,-	

Bronvermelding

- Gach., M van der Hulst, L., van der Leek, C. & Westra, L., *Het Meersjener Hoes, Dé nieuwe vorm van dagbesteding in de gemeente Meerssen*, 3 juni 2020 Zuyd Hogeschool
- Van Oostrom S., Van der A D., Picavet S., Rietman L., De Bruin S., & Spijkerman A., *Ouderen van nu en straks: zijn er verschillen in kwetsbaarheid?*, RIVM, 2015
- Van Oostrom S. & Spijkerman A., *Ouderen van nu en straks, deel 2: een terugblik voor kwetsbaarheid en de samenhang met multi morbiditeit.*, RIVM, 2016
- *Richtingennotitie. De Algemeen toegankelijke voorziening groepsbegeleiding voor ouderen Maastricht Heuvelland.* Gemeente Maastricht, 2019.
- *Samenvatting Doelgroepanalyse Gemeente Meerssen*, Arrangementenmonitor, 18-10-2019, M. Thönissen
- *Stabiel in verbinding*, Bestuursakkoord 2018-2022, Gemeente Meerssen
- *Uitvoeringskader december 2019*, Sociale Agenda, Provincie Limburg
- Versyp, E., *Vormen kleinschalige woon- en zorgconcepten een mogelijke oplossing voor het vergrijzingsvraagstuk in oost Vlaamse gemeentes?*. Faculteit Economie en Bedrijfskunde
- *Wettekst Wet maatschappelijke ondersteuning 2015*
- *Wijkmonitor Meerssen*, GGD-ZL, 2016

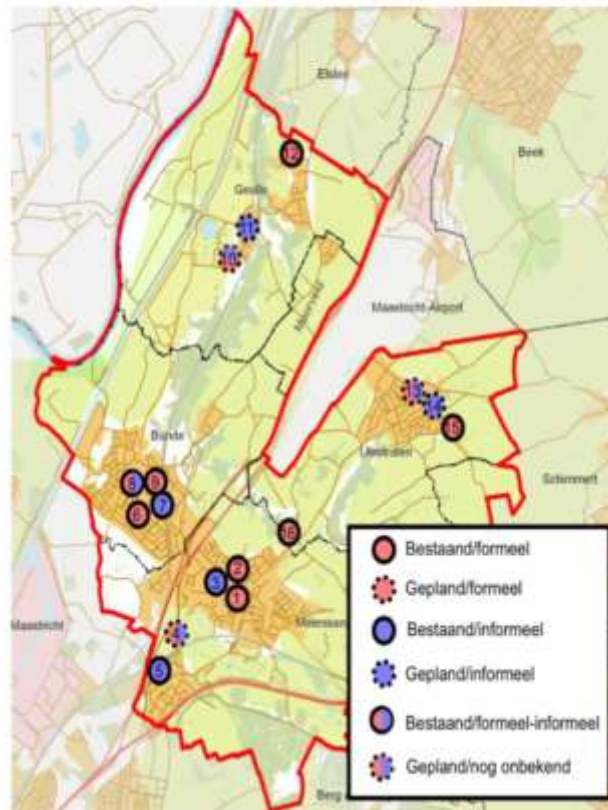
Bijlage 1 Planning

Onderdeel	Wanneer
Themabijeenkomst met de gemeenteraad	19-2-2020
Kader bespreken met inwoners en afvaardiging van de Adviesraad Sociaal Domein Meerssen	10-6- 2020
Collegebesluit (onder andere voorleggen aan de Adviesraad Sociaal Domein Meerssen)	14-7-2020
Advies van de Adviesraad Sociaal Domein Meerssen	25-8-2020
Collegebesluit (onder andere verwerking advies)	15-9-2020
Raadsadviesvergadering	30-9-2020
Raadsbesluit	15-10-2020
Start uitvoering	1-1-2021 (vanaf november 2020 vervolg bijeenkomst met huiskamers en overige voorbereidingen)

Bijlage 2 Spreiding huiskamers en dagopvang

SPREIDING HUISKAMERS EN DAGOPVANG GEMEENTE MEERSSEN (PEILDATUM 23-1-2020)

VOORZIENINGEN

1. Beukeloord (Envida)
2. Past. Creftenstraat (Radar)
3. Buurtonmoetingsplek de Ketei
4. Rothemer Molen
5. Huiskamer Rothem (De Koel)
6. Zorgcentrum Wilgenhof (Envida)
7. T Zaelke/BundeNuSamen
8. Carteijnstraat (Envida)
9. De Sjmeed ('t Zonneke)
10. In 't Riet
11. Huiskamer Marktplein Geulle
12. Zorgcentrum Ave Maria (Cicero)
13. Centrumplan Ulestraten
14. Huiskamer Ulestraten
15. Zorgboerderij Genzon
16. Zorgboerderij De Vreugdehoeve (Envida)

Bijlage 3 Kenmerken

Waar	Naam	Algemene voorziening of maatwerk	Initiatief	Bezoekers	Kenmerken/preventie- accent ¹⁰
1 Meerssen west	Beukeloord	maatwerk	Envida	Dagopvang ouderen	-
2 Meerssen west	Radar	maatwerk	Radar	Dagopvang mensen met een verstandelijke beperking	-
3 Meerssen west	De Ketel	algemeen	Buurtbewoners Ondersteuning vanuit PIW	volgt	'kaarten-kletsen-kienen' reparatie-café, mantelzorg-salon
4 Rothem	Rothemer Molen	ontwikkeling/voorbehoud	-	-	-
5 Rothem	De Koel	algemeen	buurtbewoners	-	-kaarten, kienen, kletsen, samen eten, wandelen
6 Bunde	De Wilgenhof	maatwerk	Envida	Dagopvang ouderen	-
7 Bunde	T Zaelke BundenuSamen	algemeen	buurtbewoners	-	'kaarten, kienen, kletsen', wandelen, repair café.
8 Bunde	Bunjerhart	maatwerk (?) en algemeen	Envida	Dagopvang ouderen	-
9 Bunde	De Sjmeed	maatwerk	Radar	-	-
10 Geulle	T Riet	ontwikkeling/voorbehoud	Rendiz	volgt	volgt
11 Geulle	Huiskamer Marktplein	Algemeen/ontwikkeling voorbehoud	buurtbewoners	volgt	volgt
12 Geulle (boven)	Avé Maria	maatwerk	Cicero	Dagopvang ouderen	-
13 Ulestraten	Centrumplan Ulestraten	ontwikkeling/voorbehoud	-	-	-
14 Ulestraten	Huiskamer Ulestraten	Ontwikkeling/startfase	buurtbewoners	volgt	volgt
15 Ulestraten	Zorg-boerderij Genzon	maatwerk	V.O.F.	Volwassenen en Jeugd	-
16 Ulestraten	Zorg-boerderij De Vreugdehoeve	maatwerk	Envida	Dagopvang ouderen (vergeetachtig en/of lichamenlijk)	-

¹⁰ Er zijn verschillende huiskamers: de Koel in Rothem, De Ketel in Meerssen West, en het initiatief in Bunde van BundenuSamen in het Zaelke. Het initiatief In Ulestraten 'Goed Voor Elkaar' en een initiatief in Geulle bevinden zich in de voorbereidende fase. Deze initiatieven zullen naar verwachting in de loop van 2020 gerealiseerd worden. De bestaande ontmoetingsplekken BundenuSamen, de huiskamer van Rothem en De Ketel zijn stuk voor stuk uniek in zijn/haar soort, verschillen in bezoekers / doelgroep en organisatievorm, maar wel een herkenbare overlap in activiteiten kent. (samen eten, 'kienen- kaarten-kletsen', reparatie-café, herstelservice voor kleding, etc.) Daarnaast voorzien ze zonder uitzondering in de behoefte om samen te zijn. We mogen spreken van een succes, met een compliment voor de initiatiefnemers en vrijwilligers. De initiatiefnemers maken gebruik van bestaande (gemeenschaps) ruimten in de kernen. De organisatie van de huiskamers is in handen van vrijwilligers: zonder vrijwilligers kunnen er geen huiskamers zijn. Ze zijn laagdrempelig, kleinschalig en een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en deelnemen aan activiteiten. Door de inzet van de gemeentelijk coördinator "bewonersinitiatieven" en de buurtopbouwwerker bij PIW (de Ketel) wordt de professionele ondersteuning van inwoners en activiteiten geborgd. Daarnaast zijn zij onze ogen en oren in de kernen. Anderzijds zijn er natuurlijk ook de lokale netwerken van zorgprofessionals zoals de wijkverpleegkundige die kort bij de mensen staan. De vrijwilligers kunnen een belangrijke schakel zijn naar de zorgprofessionals.

Bijlage 4 Weergave van de dialogen

Thema-avond met de gemeenteraad en vrijwilligers van enkele huiskamers op 19 februari jl.

- Formuleer een visie/missie, nieuw beleid als onderlegger en kaders.
    - Methodiek ontwikkelen hoe je mensen kunt activeren.
  - Een samenwerking stimuleren tussen het verenigingsleven waaronder sport en cultuur met de huiskamers en visa versa. Een samenwerking die zich bij voorkeur organisch ontwikkelt. Het samenwerkende aanbod helpt inwoners op een logische manier van het ene recreatief lidmaatschap naar het andere over te stappen
    - Vrijwilligers werven/trainen/ondersteunen
    - Huisbezoeken door getrainde ouderenadviseurs
    - Doorverwijzing door huisartsen/fysiotherapeuten

Inzet participatiecoach (zoekt de verbinding)

    - Verbinden met beroepskrachten.
- Inzichten over voorwaarden laagdrempeligheid:
- Communicatie in relatie tot huiskamers. Geclusterd publiceren van evenementen vermelding/agenda, mond op mond reclame, voordeur benadering
  - Samen met alle vrijwilligers van huiskamers praten over de doorontwikkeling
    - Waar nodig, cliënten ophalen
    - Maatjesproject, voorkomen eenzaamheid (Humanitas)
    - Ondersteunen mantelzorgers/zorgvrijwilligers.

- Waakvlam

De huiskamers in Meerssen hebben in meer of minder mate een waakvlamfunctie in de wijk. Zonder uitzondering. Het is een eerste constatering, niet een vooropgezet plan van aanpak maar het resultaat van een organische groei in activiteiten of themamiddagen. Men is daardoor alert naar mensen die bijvoorbeeld plotseling wegblijven. Ook is in meer of mindere mate sprake van contact naar professionals en wijkagent. Groei is zeker mogelijk.

- Hoe bereik je nagenoeg continue nieuwe mensen?

Het zijn vaak vaste mensen die de huiskamers bezoeken. Het is een uitdaging om nieuwe mensen of groepen zoals jongeren of mensen die zich eenzaam voelen binnen te krijgen. De vraag is of bij iedere huiskamer de ambitie leeft om bijvoorbeeld de doelgroep jongeren aan te boren, vaak is er al een krapte aan vrijwilligers en/of opvolging in bestuurlijke functies.

- Beeldvorming...

We zien ook dat in de beeldvorming over de huiskamers, het beeld dat inwoners hebben over de huiskamer in de buurt, nog een stap kan worden gezet. De gemeente kan een bijdrage leveren in het aanvliegen of aanboren van nieuwe doelgroepen.

- Uniek van binnen en van buiten!

Ontwikkelkansen van unieke accenten van de huiskamers spelen een rol en dragen bij aan een goede gezondheid van mensen.

- Ontmoeten en actief bezig zijn voorop: ontmoetingsplek plus

We zien dat op hetE snijvlak van maatwerkvoorzieningen en voorliggende voorzieningen, anders gezegd, tussen huiskamers en dagbesteding, nog mogelijkheden liggen om daar invulling aan te geven. Hierover zijn de gedachten nog pril. Het voorstel van de studenten van de Zuyd Hogeschool over mensen met beginnende dementie die in het kader van hun afstuderen vandaag is gepresenteerd, sluit aan bij de gedachte om een huiskamerplus te realiseren. Hoe ziet dat plan eruit? En hoe kijken de huidige huiskamers tegen deze ontwikkeling aan? Dit moet nog worden onderzocht.

- Leren van elkaar en even ontspannen

Ook voor mantelzorgers en naasten, een plek waar ontmoeten, leren en ontspannen op het menu staan.

- De kracht van de verschillen

We stellen ook vast dat er oog moet zijn voor de verschillen in snelheid en stadia waarmee de huiskamers zich ontwikkelen. Het is maatwerk, de huiskamer van Ulestraten en ook Geulle, zitten nog in de opstartfase c.q. aanloopfase. De huiskamer van Rothem zit in de waardevolle beginfase, de Ketel en BundenuSamen hebben inmiddels eveneens waardevolle ervaring opgebouwd. Er liggen kansen om te leren van elkaars ervaringen, bij elkaar in de keuken te kijken en de samenwerking verder vorm te geven.

Hieronder enkele aanbevelingen op basis van kleinschalige onderzoeken naar dementievriendelijk Meerssen in de periode van maart tot en met mei 2020, door studenten van Zuyd Hogeschool.

Let wel: de onderzoeken waren gericht op mensen met geheugenproblemen als gevolg van dementie of een vermoeden daarvan en op mantelzorgers die zorgen voor iemand met geheugenproblemen als gevolg van dementie of een vermoeden daarvan.

Aanbevolen wordt onder andere:

- Meer activiteiten in Meerssen aan te bieden, waaraan mantelzorgers individueel of samen met de naaste met geheugenproblemen als gevolg van dementie of een vermoeden daarvan, kunnen deelnemen.
- Meer informatie aan mantelzorgers te geven over onder andere het verloop van het ziektebeeld en mogelijkheden voor dagbesteding.
- Mantelzorgers meer mogelijkheden bieden om hun ervaringen te delen met een zorgprofessional en/of andere mantelzorgers.
- Geadviseerd wordt ook om kosteloze onafhankelijke cliëntondersteuning meer bekend te maken onder mantelzorgers.